

Regelbunden tillsyn i Antnässkolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Luleå kommun och besökt Antnässkolan den 10 december 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/sv/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen senast den 28 september 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolan, dels den information som samlats in under besöket. I Antnässkolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Antnässkolan

Tabell 1: Antal elever på Antnässkolan

Antnässkolan	Antal elever
Förskoleklass	18
Grundskola	82

Källa: Skolans uppgifter

Antnässkolan ligger 18 kilometer söder om Luleå och består av en byggnad som är byggd 1989. Upptagningsområdet består av villor, radhus och hyreshus.

Utbildningen vid Antnässkolan omfattar förskoleklass och årskurserna 1–6 samt integrerad skolbarnsomsorg. Till rektorsområdet hör också Antnäs förskola och Hedens förskola. Förskoleverksamheten beskrivs i en särskild verksamhetsrapport.

I rektorsområdet finns en heltidsanställd rektor. Den pedagogiska personalen arbetar i tre arbetslag, förskoleklass-årskurs 1, årskurserna 2–3 samt årskurserna 4–6. Eleverna är organiserade i årskursvisa klasser förutom i årskurserna 2–3 och 4–5 som är åldersblandade. Fritidsverksamheten är integrerad i skolan och fritidspedagogerna finns också med i skolverksamheten. Skolbarnsomsorgens verksamhet beskrivs i en särskild verksamhetsrapport.

Eleverna vid Antnässkolan fortsätter sin skolgång i årskurs 7 i Bergskolan.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Kommentar och bedömning:

Skolan genomför löpande tester och diagnostiska prov i svenska och matematik från och med årskurs 2. Skolan genomför också de nationella ämnesproven i årskurs 5. Resultaten är överlag goda och pojkar och flickor når likartade resultat avseende graden av måluppfyllelse gentemot provens kravnivå. Resultaten från diagnoser och ämnesprov leder också till att särskilda stödinsatser sätts in för elever som är i behov av det. Skolan utvärderar kontinuerligt elevernas resultat i svenska, matematik och engelska, men i övriga ämnen saknas en samlad dokumenterad resultatredovisning. Detta gör att Skolinspektionen inte kan bedöma skolans samlade resultat avseende uppnåendemålen i alla ämnen i årskurs 5.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och

hemmen samt informera rektorn. För varje ämne finns en kursplan som anger mål som undervisningen ska sträva mot och mål som eleven ska ha uppnått i slutet av det tredje och femte skolåret.

Enligt intervjuer och av dokumentationen framkommer att lärarna företrädesvis följer upp ämnena svenska, matematik och engelska. Någon systematisk uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas mål i övriga ämnen genomförs inte.

Skolinspektionen bedömer att lärarna på ett tydligare sätt måste följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas och läroplanens krav i samtliga ämnen för årskurs 5 och gentemot läroplanens och kursplanernas krav i matematik, svenska och svenska som andraspråk för årskurs 3.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska läraren fortlöpande informera eleven och elevens vårdnadshavare om elevens skolgång. Minst en gång per termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare samtala om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

I Anträsskolan genomförs utvecklingssamtal för alla elever en gång per termin. Tillsynen visar att samtalen i huvudsak koncentreras på ämnena svenska, matematik och engelska samt social utveckling.

Skolinspektionen bedömer att lärarna behöver tydliggöra elevernas kunskapsresultat i alla ämnen relaterat till målen i läroplanen och kursplanerna.

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtal.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtal upprätta en individuell utvecklingsplan, skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Inför höstterminen 2008 trädde nya bestämmelser om individuella utvecklingsplaner i kraft. Bestämmelserna innebär att de individu-

ella utvecklingsplanerna inte längre ska vara enbart framåtsyftande utan också innehålla skriftliga omdömen om elevens kunskaper i varje ämne och varje årskurs och även innehålla eventuella överenskommelser som träffats under utvecklingssamtalet.

I Anträsskolan har alla elever en individuell utvecklingsplan. De individuella utvecklingsplaner som inspektörerna tagit del av innehåller varken sådana skriftliga omdömen som ska ingå eller en sådan sammanfattning av åtgärder som behövs för att eleven ska kunna nå målen. Vidare saknas ibland tydliga och utvärderingsbara mål. Planerna är heller inte alltid framåtsyftande.

Skolinspektionen bedömer att skolans individuella utvecklingsplaner behöver förbättras. För stöd i utformningen av individuella utvecklingsplaner se Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen.

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. Som tidigare nämnts, se bedömningspunkt 1.2.1, behövs åtgärder för att säkerställa att lärarna gör bedömningar av elevernas kunskaper i samtliga ämnen som utgår från de nationella målen i grundskolans kursplaner i årskurs 3 och 5.

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen och kursplanerna ska mål att sträva mot ange inriktningen på skolans arbete och därmed också ange en önskad kvalitetsutveckling i skolan. Mål att uppnå ska användas i samband med att elevernas kunskapsutveckling följs upp och bedöms. Vid planering av undervisning ska mål att sträva mot vara utgångspunkt. Vid intervjuer framkommer att diskussioner om skolans uppdrag, som handlar om kunskap och lärande utifrån mål är ett prioriterat och pågående utvecklingsområde vid skolan. Detta har enligt inspektörerna gett varierande avtryck i verksamheten. Dock framkommer vid intervjuer att mål att sträva mot inte alltid är utgångspunkt för planering av undervisningen, främst i årskurserna 4–6. Skolinspektionen bedömer därför att skolan bör arbeta för att innehållet i undervisningen, arbetssätt och arbetsformer i högre grad motsvarar det som uttrycks i läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot oavsett årskurs och ämne.

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt skollagen ska eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Enligt läroplanen ska skolan sträva efter att eleverna utvecklar ett allt större inflytande över sin utbildning. Inspektionen visar att eleverna främst i årskurserna 4–6 endast till vissa delar har inflytande över sitt lärande. Eleverna är i liten grad med och påverkar val av arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Skolinspektionen bedömer att eleverna i främst årskurserna 4–6 bör ges större möjlighet till inflytande över sitt lärande så att skollagens och läroplanens intentioner uppfylls.

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

6 (12)

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen betonas samverkan som ett verktyg för att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. För att nå en kontinuitet i elevernas kunskapsutveckling krävs samverkan mellan lärare såväl inom som mellan skolor och skolformer. I Anträsskolan är personalen organiserad i tre arbetslag vars sammansättning syftar till att inkludera och samverka mellan de olika årskurserna. Vid intervjuer framkommer att samverkan sker inom arbetslagen medan samverkan mellan arbetslagen är begränsad. Detta gäller främst övergången mellan årskurs 3 till 4. Pedagogiska diskussioner förs främst inom arbetslagen men skolan har även återkommande träffar för all personal där diskussioner förs för att stärka samsynen. Det senaste läsåret har Anträsskolan tillsammans med skolor i närliggande byar påbörjat ett samarbete med gemensamma träffar som syftar till att sprida kunskap och ge möjlighet till erfarenhetsbyte. Skolinspektionen bedömer att samarbetet mellan arbetslagen bör förbättras ytterligare för att kunna ge en tydligare helhetssyn av elevernas kunskapsutveckling. Detta gäller särskilt samarbetet mellan de yngre och de äldre årskurserna.

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas om utredning visar att eleven behöver särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. I Anträsskolan har, enligt samstämmiga uppgifter, alla elever i behov av särskilt stöd åtgärdsprogram. De åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av är emellertid av skiftande kvalitet. Exempelvis är vissa mål inte konkreta och därmed svåra att utvärdera. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver förbättra innehållet och kvaliteten på åtgärdsprogrammen. För stöd i utformningen av åtgärdsprogram se Skolverkets allmänna råd för arbetet med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen ska skolan sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Trots ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete framkommer vid inspektionen att elevernas förhållningssätt gentemot varandra och personalen inte alltid präglas av tolerans och respekt. Särskilt språkbruket bland eleverna kan vara hårt. Flera elever upplever rastsituationen som stundtals otrygg, då konflikter uppstår mellan elever. Skolinspektionen bedömer att skolan måste förbättra sina resultat avseende elevernas respekt, tolerans och förhållningssätt gentemot varandra.

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Vid tidpunkten för inspektionsbesöket var huvudmannen, enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling, skyldig att se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I planen ska planerade åtgärder redovisas. Planen ska årligen följas upp och ses över under medverkan av eleverna. Anträsskolan har en likabehandlingsplan som i många delar uppfyller författningarnas krav. Emellertid utgår planen inte från en aktuell kartläggning av verksamhetens behov som utgångspunkt för planerade åtgärder under det kommande året. Vidare omfattas inte förskoleklassens och fritidshemmets verksamhet på ett tydligt sätt av planen. Det framgår inte heller hur händelser dokumenteras. Skolinspektionen bedömer att skolans likabehandlingsplan inte motsvarar kraven i lagen om förbud mot diskriminering och kränkande behandling. Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla att från och med den 1 januari 2009 regleras kraven på årliga planer mot kränkande behandling och diskriminering i 14a kapitlet i skollagen samt i diskrimineringslagen. Detta innebär att skolan måste beakta bestämmelserna i två regelverk för att garantera samma materiella skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. De åtgärder som skolan vidtar måste således utgå från denna reglering. Det finns inget som hindrar att skolan för samman de planer som ska upprättas till

ett dokument. För stöd i utformningen av likabehandlingsplan se Skolverkets allmänna råd för arbetet med att främja likabehandling (SKOLFS 2007:7).

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk om det behövs anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål.

Anträsskolan anordnar inte undervisning i svenska som andraspråk, trots att det finns elever som är i behov av det.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste anordna undervisning i svenska som andraspråk till de elever som behöver det som har ett annat språk än svenska som modersmål.

10 (12)

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt skollagen är kommuner skyldiga att för undervisningen använda lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva.

I Anträsskolan har all personal pedagogisk utbildning. Det förekommer dock att lärare undervisar i ämnen de inte har formell utbildning för. Vidare saknas tillgång till specialpedagogisk kompetens.

Skolinspektionen bedömer att skolan bör öka andelen personal med utbildning för den undervisning de bedriver, främst avseende specialpedagogisk kompetens.

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt skollagen ska rektorn hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan och särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Enligt läroplanen har rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Det är också rektorn som ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen. Vid Antnässkolan håller sig rektorn förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Däremot finns brister i det uppföljnings- och utvärderingsarbete av elevernas kunskapsresultat i alla ämnen som behöver genomföras som ett led i skolans förbättringsarbete. Skolinspektionen bedömer att rektorn måste ta ett tydligare ansvar för att skolans arbete med uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten utvecklas.

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Kvalitetsarbete innebär att bedöma resultat och måluppfyllelse, att analysera dessa resultat för att utifrån analysen vidta lämpliga åtgärder samt utvärdera vidtagna åtgärder. För att förbättringar ska bli varaktiga och för att kvaliteten ska höjas är det angeläget att utvecklingen följs över tid. Antnässkolan genomför som tidigare nämnts uppföljning och utvärdering av främst kunskapsresultaten i svenska, matematik och engelska. Däremot genom-

12 (12)

för inte skolan en systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i alla ämnen på skolnivå.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver utveckla och systematisera kvalitetsarbetet för att kunna följa upp, utvärdera och analysera elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2009-05-14 Umeå

Veronica Bonivart Säfström

Ulrika Svedmark